

Jana Vránová
Asistenti v chráněném bydlení pro lidi s mentálním postižením

Posudek vedoucího diplomní práce

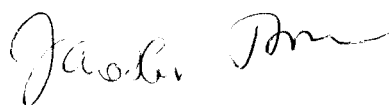
V době směřující k integraci osob s postižením do běžné společnosti, v čase, kdy vstupuje v život nový zákon o sociální podpoře, který znamená reformu veškeré sociální péče, je velmi aktuální a ze strany psychologie dosud nedotčené téma působení osobních asistentů. Jde o novou profesi, která vyrostla z potřeb života. Nebylo možné ji nějak předem psychologicky ovlivňovat. Nyní však nastává doba, kdy se hromadí určité zkušenosti s tímto typem sociální práce a s osobami, které ji konají. A tak je dobře, že si autorka zvolila ke své diplomní práci právě toto téma. Byla pro ně připravena svou předchozí formací a dosavadním studiem.

Ve své práci si klade za cíl zatím způsobem spíše kvalitativním zmapovat psychologické aspekty této nové profese a tak přispět i k jejímu dalšímu rozvoji. V literárně přehledové části nejprve autorka přibližuje problematiku mentálního postižení a vývoj konceptů péče o osoby s mentálním postižením, se zvláštním zaměřením na Českou republiku a na poslední období. Tak se dostává k vytyčení potřeby osobních asistentů a pokouší se vytvořit jakýsi profesiogram osobního asistenta a nároky, jež z psychologického hlediska tato práce klade, i osobnostní předpoklady, jež se podílejí na úspěšném výkonu této služby. Zajímá ji motivace, a to v pozitivním smyslu, jako facilitující činitel. Zastavuje se i u motivů, jež sice vedou k volbě této práce, ale nelze je označit jako pozitivní či konstruktivní. Dotýká se otázky syndromu vyhoření a etických otázek spojených s činností osobního asistenta. Opírá se o dostupnou literaturu převážně naši a zčásti i anglickou, pracuje s příslušnými webovými stránkami. Je třeba říci, že najít práce k tomuto tématu je obtížné, protože téma je příliš nové i ve speciální pedagogice a sociální práci, natož v psychologii.

V empirické části práce se autorka vynasnažila dosáhnout co nejvíce osobních asistentů pracujících v chráněném bydlení za vymezených podmínek. Sestavila dotazník, jež předkládala asistentům, v němž zjišťovala jednak určitá demografická data o respondentech, jednak se snažila zorientovat v jejich motivech, přičemž vyšla ze Stoewerova dotazníku motivace užívaného v personalistice. Prostřednictvím vedoucích pracovníků oslovených a spolupracujících organizací distribuovala dotazník, jenž je uveden v příloze. Z rozdaných 33 dotazníků se jí vrátilo 27. Diplomandka pak předkládá údaje z dotazníku získané, charakterizuje svůj soubor a zejména se zabývá otázkami motivace asistentů. Vzhledem k tomu, že odpovědi v této části dotazníku byly škálovány, získala pro celou skupinu průměry a módy naznačující hierarchii motivů i po kvantitativní stránce. Jako nejvýraznější motivy vyšla jí prospěšnost a smysluplnost, dále motiv poskytovat kvalitní sociální službu a možnost seberozvíjení. V 3. části dotazníku shromažďovala autorka konkrétní zkušenosti a prožitky asistentů, které se snažila klasifikovat do trsů. Sdělení zkušeností a prožitků iniciovala autorka otázkami, jimiž se tázala na životní zkušenosti a okolnosti, jež mohly vést k volbě práce osobního asistenta. Zjišťovala i možnost a náplň supervize.

Získaná data autorka podrobně analyzuje, interpretuje a podrobuje je diskusi. Je zřejmé, že autorka má problematiku, jíž se v práci zabývá, sama „zažitou“ a její úvahy jsou poučené a kompetentní. V závěrech pak celkově charakterizuje svůj vzorek osobních asistentů v kontextu situace na tom to poli v naší zemi. Je možno říci, že autorka v předložené diplomní práci prokázala, že je s to najít aktuální psychologický problém, pojednat o něm ve světle relevantní literatury a adekvátním způsobem jej výzkumně analyzovat. Její práce splňuje plně nároky kladené na práci diplomní a může se stát předmětem obhajoby.

8. září 2006

PhDr. Jaroslav Šturma